

## ما نزل من القرآن فی علی [ علیه السلام ]

تألیف: احمد بن محمد رازی حنفی (قرن هفتم)

تحقیق: سید عبدالعزیز طباطبایی یزدی (م ۱۴۱۶)

**چکیده:** محدثان و مفسران شیعی و سنی، دهها کتاب و رساله مستقل در مورد آیات نازل شده در شأن امام امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام نوشته‌اند، که بخشی از میراث گرانقدر فرهنگ اسلامی در زمینه «اسباب النزول» را تشکیل می‌دهد.

یکی از این آثار، رساله‌ای است به نام «ما نزل من القرآن فی علی» [ علیه السلام ]، نوشته احمد بن محمد بن مظفر رازی، محدث و مفسر و فقیه حنفی، که در قرن ششم و هفتم هجری قمری می‌زیسته است. این رساله کوتاه، ۱۵۶ آیه از قرآن را در بردارد که در شأن امام علی علیه السلام نازل شده است. این رساله، بر اساس نسخه خطی آن، موجود در کتابخانه سلیمانیه (در کشور ترکیه) برای نخستین بار منتشر می‌شود.

**کلیدواژه‌ها:** قرآن، اسباب نزول / رازی حنفی، احمد بن محمد / علی بن ابی طالب علیه السلام، فضائل / علی بن ابی طالب علیه السلام، آیات قرآنی / امامت، ادله قرآنی / امامت، آثار اهل سنت.

کتابخانه  
شماره ۳



### ۱ - مقدمه

#### ۱-۱. آشنایی با مؤلف<sup>(۱)</sup>

احمد بن محمد بن مظفر بن مختار رازی حنفی، زاده ری، مقیم در آفسرا - که ابوالفضائل و ابوالمحامد کنیه‌اش بود - از دانشمندان حنفی قرن هفتم بود که پس از سال

---

۱ - برگرفته از کتاب «اهل البيت عليهم السلام في المكتبة العربية» نوشته علامه محقق فقیه سید عبدالعزیز طباطبایی یزدی، ص ۶۴-۶۵ و ۴۵۴-۴۵۵.

داوودی در طبقات المفسرین او را به عنوان «فقیه رازی حنفی صوفی مفسر» ستوده و در باره‌اش گوید: «به دمشق آمد و در جامع آن شهر تفسیر قرآن گفت. سپس به روم رفت و متولی قضاوت و تدریس شد، و احادیث زیادی از مشایخ روایت کرد». (طبقات المفسرین، ج ۱، ص ۸۶)

ابن عدیم نیز در کتابی که در تاریخ شام نگاشته، در باره‌اش گوید: «احمد بن مظفر بن مختار، ابوالعباس رازی، قاضی فقیه ادیب شاعر حنفی، متولی قضاوت در روم...» (بغیة الطلب، ج ۳، ص ۱۱۴۹)

در کتابهای ایضاح المکنون ج ۱ ص ۱۷۴ و معجم المؤلفین، ج ۲ ص ۱۵۸ نیز در باره او مطالبی آمده است. از آثار او، «حجج القرآن» است که در مصر، توسط مکتبه محمود صبیح چاپ شده است.

وی همچنین «بذل الحبا فی فضل آل العبا» را نوشته، که در اجازه‌ای که به شاگردش کمال الدین جمشید بن یهوذا داده، از آن نام می‌برد. این اجازه، در تاریخ ذی العقده ۶۳۱ در مدرسه مظفریه در شهر افسس<sup>(۱)</sup> صادر شده، و متن آن در آخر کتاب «حجج القرآن» منتشر شده است.

## ۲- ۱. در باره این رساله

یکی از آثار ابن مختار، رساله‌ای است کوتاه با عنوان «مانزل من القرآن فی علی» [ علیه السلام ].

محقق طباطبایی که این رساله را شناسایی کرده، در وصف آن می‌نویسد: «نسخه‌ای خطی از آن در مجموعه لاله لی - ضمن مجموعه رسائل به شماره ۳۷۳۹ - در کتابخانه سلیمانیه در اسلامبول دیدم. تمام این مجموعه، رسائل این مؤلف است که نصرالله بن محمد قصری در سال ۷۳۸ کتابت کرده، و رساله مورد نظر ما، در این

۱ - محقق طباطبایی می‌نویسد: از این عبارت بر می‌آید که او در آق سرا قاضی بوده و مدرسه‌ای به نامش برپا شده است. (اهل البيت فی المکتبة العربیة، ص ۶۵).

هجری قمری، نسخه‌ای از آن نوشتم و ضمن مجموعه «نتایج الاسفار» جای دادم. در همین مجموعه، از حوزه‌ای از مؤلف هست که به شرح حال خود اشاره کرده و می‌گوید:

و أحمدُ الرحمان، و اسمی احمد  
و جدی المظفر المعظم  
و مولدی الری و نعم المولّد  
فرغت منها فی ربیع الأوّل  
و والدی محمد و سید  
و بعده المختار جدی الأقدم  
یخرج منه المؤمن الموحّد  
و الحمد لله العلیّ الأعدّل  
الی ثلاثین مع الستمئه (۲)

مؤلف، در این رساله، ۱۵۶ آیه از قرآن را که در فضیلت امام امیرالمؤمنین علیه السلام نازل شده، به شیوه ارسال مسلم بیان می‌دارد.

به عبارت دیگر، مؤلف، شأن نزول این آیات را به قدری روشن می‌داند که نیازی به ذکر حدیث و سند و بررسی آنها ندیده و در کمال اختصار، این آیات را آورده است. (۳) البته با وجود همان اختصار، راهنمایی مفید برای پژوهشگران است که تفصیل را از کتابهای تفسیر و حدیث به دست آورند.

### ۳-۱. درباره موضوع

در باره آیات نازله در شأن امیرالمؤمنین یا دیگر ائمه معصومین علیهم السلام، کتابهای زیادی نوشته شده است. علامه شیخ آقا بزرگ تهرانی کتابهایی در این موضوع، از دانشمندان و محدثان پیشین نام می‌برد. از جمله:

ابواسحاق ابراهیم ثقفی (م ۲۸۳)، ابونعیم اصفهانی (م ۴۳۰)، (۴) ابی احمد عبدالعزيز جلودی (م ۳۳۲)، ابوالفرج اصفهانی زیدی (م ۳۵۶)، ابن ابی الثلج (م ۳۲۵)،

۱ - چنانکه از دست نوشته مرحوم طباطبایی، بر می‌آید، این رساله برگ ۲۱ تا ۲۳ مجموعه یاد شده است.

۲ - ر.ک. اهل البيت عليهم السلام في المكتبة العربية، ص ۴۵۴ - ۴۵۵.

۳ - فقط ذیل آیات شماره‌های ۳۹، ۵۲، ۵۵، ۱۴۰، توضیحاتی مختصر - در حد چند کلمه - آمده است.

۴ - اصل کتاب او به دست نیامده، ولی بخشی از آن بازسازی شده و تحت عنوان «النورالمشتعل من کتاب ما نزل» منتشر شده است (تحقیق: محمدباقر محمودی، چاپ تهران: سازمان چاپ و انتشارات وزارت ارشاد ۱۴۰۶ ق.).

ابن اورمه قمی، ابو عبدالله مرزبانی (م ۳۷۸)، ابوموسی مجاشعی (قرن سوم)، ابن حجاج (قرن چهارم)،<sup>(۱)</sup> عبدالعزیز جلودی (م ۳۳۲)، ابن عیاش جوهری (م ۴۰۱).<sup>(۲)</sup>  
همچنین از آثار محدثان و مفسران عامه در این موضوع، می توان از آثار اینان یاد کرد:  
ابوالحسین احمد قزوینی، حسین بن حکم حبری (م ۲۸۶)، ابوبکر شیرازی، حاکم  
حسکانی (قرن پنجم)، حاکم جشمی (م ۴۹۴)<sup>(۳)</sup>

در میان آنچه تاکنون منتشر شده، از این کتابها می توان نام برد:  
- تنبیه الغافلین، حاکم جشمی، تحقیق: محمدرضا انصاری قمی. تهران: کتابخانه  
مجلس.

- شواهد التنزیل، حاکم حسکانی، تحقیق: محمداقرا محمودی. تهران: سازمان چاپ  
وزارت ارشاد.

- تفسیر الحبری، حبری، تحقیق: سید محمدرضا حسینی جلالی، بیروت: مؤسسة آل  
البيت عليهم السلام، ۱۴۰۸ ق.

در مقدمه التحقيق تفسیر حبری، فهرست بیش از شصت کتاب در موضوع آیات  
مربوط به امیرالمؤمنین علیه السلام آمده است.

#### ۴-۱. در باره محقق و مصحح

دانشمند وارسته و پژوهشگر کم مانند، مرحوم آیه الله سید عبدالعزیز طباطبایی، در  
سال ۱۳۴۸ هجری قمری، در خانواده ای علمی و اصیل در نجف اشرف زاده شد. نسب  
او از طرف پدر و مادر به فقیه بزرگ شیعه مرحوم آیه الله سید محمد کاظم یزدی صاحب  
عروة الوثقی می رسد. دروس حوزوی را نزد اساتیدی پارسا و دانشور، همچون: سید  
هاشم حسینی تهرانی، سید جلیل یزدی، شیخ صدرا باد کوبی، سید علی علامه فانی  
اصفهانی، سید عبدالهادی شیرازی، سید ابوالقاسم خوئی فراگرفت. و بیش از ربع قرن  
در جوار شیخ آقا بزرگ تهرانی و شیخ عبدالحسین امینی - در مقام شاگرد و همکار و  
همدست - به تحقیق، کتابشناسی، نسخه شناسی و فهرست نگاری اشتغال داشت. در

۱- بخشی از این تفسیر نیز بازسازی و منتشر شده است. (قم: انتشارات دلیل ما).

۲- ر.ک. الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۱۹، ص ۲۸ - ۳۰.

۳- ر.ک. اهل البيت عليهم السلام فی المكتبة العربية، ص ۴۴۴ - ۴۵۵، ۱۰۳ - ۱۰۴، ۲۶۱ - ۲۶۴.

طول سالهای اقامت پر برکت در نجف و قم، ده‌ها محقق را به شیوه خاص پدرانۀ فقیه کرد، و بیش از صد کتاب و مقاله و رساله نگاشت یا تحقیق و تصحیح کرد، که اکثر آنها هنوز منتشر نشده است.<sup>(۱)</sup>

تا آخرین شب عمر خود - هفتم ماه رمضان ۱۴۱۶ هجری قمری - ارشادهای پدرانۀ خود به اهل تحقیق را ادامه داد، چنانکه کتابخانه‌اش (در شهر قم) پس از رحلت آن فقیه، همچنان در خدمت محققان است.<sup>(۲)</sup>

## ۵-۱. سخن آخر

«نتائج الاسفار» یکی از دفاتری است که یادگارهایی از سفرهای پربار علمی محقق طباطبایی را در بر دارد. این کتاب - که اصل آن، هم اکنون در کتابخانه ایشان در قم موجود است - شامل قطعاتی منتخب از کتابها و رساله‌های مختلف خطی در فضائل اهل بیت علیهم‌السلام است، که متن کامل بعضی از رسائل نیز در آن آمده است.

یکی از رسائل این مجموعه، رسالۀ «ما نزل من القرآن فی علی» [علیه السلام] نوشته احمد بن محمد رازی حنفی است که اینک با همکاری جناب آقای سید علی طباطبایی فرزند مرحوم محقق طباطبایی و مسئول کتابخانه آن فقیه، برای نخستین بار به محضر اهل تحقیق عرضه می‌شود، و در اینجا باید همکاری ایشان را سپاس گزاریم. این اثر، از جمله آثار محقق فقیه ما است که فرصت تحقیق کامل بر روی آن نیافته‌اند، و گرنه ممکن بود به نوعی کاملتر از این ارائه شود.

با درود به روح والای معظّم له، خوانندگان فرهیخته را به بهره‌گیری از این رسالۀ نفیس قرن هفتم فرا می‌خوانیم.

دفتر نشریه سفینه

۱ - در میان آثار منتشر شده، می‌توان از این آثار یاد کرد: الغدير فی التراث الاسلامی، اهل البيت علیهم‌السلام فی المكتبة العربية، مكتبة العلامة الحلّي، فهرست منتجب الدين، موقف الشيعة من هجمات الخصوم، فهرس مكتبة اميرالمؤمنين عليه السلام، معجم اعلام الشيعة.

۲ در بارۀ ایشان بنگرید: «المحقق الطباطبائي في ذكراه السنوية الأولى» (يادنامه نخستین سالگرد ایشان در سه جلد)، قم: مؤسسة آل البيت، ۱۴۱۷ ق.؛ نیز: كتاب ماه كليات، شماره ۶۹ و ۷۰، شهریور و مهر ۱۳۸۲، (ویژۀ بزرگداشت شیخ آقا بزرگ تهرانی و سید عبدالعزیز طباطبایی).

## ما نزل من القرآن في علي

## لاحمد بن محمد بن المظفر بن المختار الرازي

نسخة ضمن مجموعة من مؤلفاته في مكتبة لاله لي رقم ٣٧٣٩ في المكتبة السليمانية  
بخط نصرالله بن محمد القصري، تاريخها سنة ٧٣٨.  
الورقة ٢١ / ب.

## بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على نبيه محمد و آله أجمعين.  
و بعد فهذا ذكر الآيات التي نزلت في الامام أميرالمومنين علي بن أبي طالب عليه  
السلام.

- [ ١ ] أ: أنما وليكم الله و رسوله والذين آمنوا الذين يقيمون الصلاة و يؤتون الزكوة  
وهم راعون. [ المائدة، ٥٥ ]
- [ ٢ ] ب: يا أيها الرسول بلغ ما أنزل اليك من ربك و ان لم تفعل فما بلغت رسالته.  
[ المائدة، ٦٧ ]
- [ ٣ ] ج: ان الله يأمر بالعدل و الاحسان و ايتاء ذى القربى و ينهى عن الفحشاء، الآية.  
[ النحل، ٩٠ ]
- [ ٤ ] د: يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله و آمنوا برسوله يؤتكم كفلين من رحمته و يجعل  
لكم نوراً. الآية. [ الحديد، ٢٨ ]
- [ ٥ ] هـ: و أن لو استقاموا على الطريقة لاسقيناهم ماءً غدقاً لفتنهم فيه، الآية.  
[ الجن، ١٦ ]
- [ ٦ ] و: فأما الذين آمنوا فيعلمون أنه الحق من ربهم. [ البقرة، ٢٦ ]
- [ ٧ ] ز: ألم أحسب الناس ... الآية. [ العنكبوت، ١ و ٢ ]
- [ ٨ ] ح: ذلك بأنهم اتبعوا ما أسخط الله و كرهوا رضوانه فاحبط أعمالهم.  
[ محمد ﷺ، ٢٨ ]
- [ ٩ ] ط: والله يدعو الى دارالسلام و يهدى من يشاء الى صراط مستقيم. [ يونس، ٢٥ ]
- [ ١٠ ] ي: و لئن قتلتم في سبيل الله أو متم لمغفرة من الله و رحمة خير مما يجمعون.  
[ آل عمران، ١٥٧ ]

- [ ١١ ] يا: للذين احسنوا الحسنى و زيادة. [ يونس، ٢٦ ]
- [ ١٢ ] يب: و من يكفر بالايمان فقد حبط عمله. [ المائدة، ٥ ]
- [ ١٣ ] يج: و ائى لغفار لمن تاب و آمن و عمل صالحاً ثم اهتدى. [ طه، ٨٢ ]
- [ ١٤ ] يد: فستعلمون من أصحاب الصراط السوى و من اهتدى. [ طه، ١٣٥ ]
- [ ١٥ ] يه: فابى أكثر الناس الأ كفورا. [ الفرقان، ٥٠ ]
- [ ١٦ ] يو: ذلك بأنهم كرهوا ما أنزل الله فاحبط أعمالهم. [ محمد صلى الله عليه و آله، ٩ ]
- [ ١٧ ] يز: ولكن جعلناه نوراً نهدي به من نشاء من عبادنا و أنك لتهدى الى صراط مستقيم. [ الشورى، ٥٢ ]
- [ ١٨ ] يح: فاستمسك بالذى أوحى اليك أنك على صراط مستقيم. [ الزخرف، ٢٣ ]
- [ ١٩ ] يط: فأما الذين آمنوا بالله و اعتصموا به، الآية. [ النساء، ١٧٥ ]
- [ ٢٠ ] ك: ولو أنهم فعلوا ما يوعظون به لكان خيراً لهم ... الآية. [ النساء، ٦٦ ]
- [ ٢١ ] كا: وان تظاهرها عليه فإن الله هو مولاه و جبريل و صالح المؤمنين. [ التحريم، ٤ ]
- [ ٢٢ ] كب: يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله و كونوا مع الصادقين. [ التوبة، ١١٩ ]
- [ ٢٣ ] كج: انما أنت منذر و لكل قوم هاد. [ الوعد، ٧ ]
- [ ٢٤ ] كد: أفمن كان على بينة من ربه ويتلوه شاهد منه. [ هود، ١٧ ]
- [ ٢٥ ] كه: و من عنده علم الكتاب. [ الرعد، ٤٣ ]
- [ ٢٦ ] كو: و الذى جاء بالصدق و صدق به. [ الزمر، ٣٣ ]
- [ ٢٧ ] كز: و الملائكة يسبحون بحمد ربهم و يستغفرون لمن فى الأرض. [ الشورى، ٥ ]
- [ ٢٨ ] كح: يا أيها الذين آمنوا اذا ناجيتم الرسول فقدموا بين يدي نجواكم صدقة، الآية. [ المجادلة، ١٢ ]
- [ ٢٩ ] كط: انما المومنون الذين آمنوا بالله و رسوله ثم لم يرتابوا و جاهدوا باموالهم و انفسهم فى سبيل الله اولئك هم الصادقون. [ الحجرات، ١٥ ]
- [ ٣٠ ] ل: أجعلتم سقاية الحاج و عمارة المسجد الحرام كمن آمن بالله و اليوم الآخر و جاهد فى سبيل الله، الآية. [ التوبة، ١٩ ]
- [ ٣١ ] لا: حم عسق. [ الشورى، ١ ]
- [ ٣٢ ] لب: انما يخشى الله من عباده العلماء. [ فاطر، ٢٨ ]
- [ ٣٣ ] لج: و تعيها أذن واعية. [ الحاقة، ١٢ ]



- [ ۳۴ ] لد: قل بفضل الله وبرحمته، الآية. [ يونس، ۵۸ ]
- [ ۳۵ ] له: يا أيها الذين آمنوا ادخلوا في السلم كافة. [ البقرة، ۲۰۸ ]
- [ ۳۶ ] لو: ووالد وما ولد. [ البلد، ۳ ]
- [ ۳۷ ] لزو: وبالوالدين احساناً. [ الاسراء، ۲۳ ]
- [ ۳۸ ] لح: النبي أولى بالمؤمنين من أنفسهم. [ الأحزاب، ۶ ]
- [ ۳۹ ] لط: وكفى الله المؤمنين القتال، [ الأحزاب، ۲۵ ] أى: بعلی.
- [ ۴۰ ] م: ومن الناس من يشتري نفسه ابتغاء مرضات الله، الآية. [ البقرة، ۲۰۷ ]
- [ ۴۲ ] مب: <sup>(۱)</sup> فاما نذهب بك فانما منهم متقون. [ المؤمنون، ۴۱ ]
- [ ۴۳ ] مج: وانا على ان نريك ما نعدهم لقادرون. [ المؤمنون، ۹۵ ]
- [ ۴۴ ] مد: قل هل ننبئكم بالاخسرين أعمالا. [ الكهف، ۱۰۳ ]
- [ ۴۵ ] مه: السابقون السابقون أولئك المقربون، الآية. [ الواقعة، ۱۰ و ۱۱ ]
- [ ۴۶ ] مو: هذان خصمان اختصموا في ربهم. [ الحج، ۱۹ ]
- [ ۴۷ ] مز: واذان من الله ورسوله الى الناس يوم الحج الأكبر ... الآية. [ التوبة، ۳ ]
- [ ۴۸ ] مح: ولا جنبا الا عابري سبيل حتى تغتسلوا. [ النساء، ۴۳ ]
- [ ۴۹ ] مط: الذين ينفقون أموالهم بالليل والنهار سرا وعلانية ... الآية. [ البقرة، ۲۷۴ ]
- [ ۵۰ ] ن: ان الذين اجرموا كانوا من الذين آمنوا يضحكون. [ المطففين، ۲۹ ]
- [ ۵۱ ] نا: طوبى لهم وحسن مآب. [ الوعد، ۲۹ ]
- [ ۵۲ ] نب: يا أيها الذين آمنوا، في جميع القران.
- [ ۵۳ ] نج: و سيجزي الله الشاكرين. [ آل عمران، ۱۴۴ ]
- [ ۵۴ ] ند: ربنا اغفر لنا ولاخواننا الذين سبقونا بالايمان. [ الحشر، ۱۰ ]
- [ ۵۵ ] نه: سورة محمّد كل ما فيها من: الذين آمنوا - وهو سبعة - فى على. و ما فيها من: الذين كفروا - وهى سبعة - فى اعدائه من بنى أمية.
- [ ۵۶ ] نو: ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات سيجعل لهم الرحمن وداً. [ مريم، ۹۶ ]
- [ ۵۷ ] نز: فانما يسرناه بلسانك لتبشر به المتقين ... الآية. [ مريم، ۹۷ ]
- [ ۵۸ ] نح: ثم افيضوا من حيث أفاض الناس. [ البقرة، ۱۹۹ ]
- [ ۵۹ ] نط: أم يحسدون الناس على ما آتاهم الله من فضله. [ انشاء، ۵۴ ]

۱- در اصل، چنین است که شماره «ما = ۴۱» را ندارد.



- [ ٦٠ ] س: ولسوف يعطيك ربك فترضى. [ الضحى، ٥ ]
- [ ٦١ ] سا: فى بيوت أذن الله أن ترفع ويذكر فيها اسمه، الآية. [ النور، ٣٦ ]
- [ ٦٢ ] سب: رجال لا تلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله، الآية. [ النور، ٣٧ ]
- [ ٦٣ ] سج: أنما يريد الله ليذهب عنكم الرجس أهل البيت ويطهركم تطهيراً. [ الاحزاب، ٣٣ ]
- [ ٦٤ ] سد: فمن حاجك فيه من بعد ما جاءك من العلم فقل تعالوا ندع أبناءنا وأبناءكم ونساءنا ونساءكم ... الآية. [ آل عمران، ٦١ ]
- [ ٦٥ ] سه: انّ مثل عيسى عند الله كمثل آدم خلقه من تراب، الآية. [ آل عمران، ٥٩ ]
- [ ٦٦ ] سو: سلام على آل ياسين [ الصافات، ١٣٠ ].
- [ ٦٧ ] سز: ليسوا سواء من أهل الكتاب .. الآية [ آل عمران، ١١٣ ].
- [ ٦٨ ] سخ: وجعلنا منهم أئمة يهدون بأمرنا [ السجدة، ٢٤ ].
- [ ٦٩ ] سط: وانّ هذا صراطى مستقيماً فاتبعوه [ الانعام، ١٥٣ ].
- [ ٧٠ ] ع: ولا يتخذوا من دون الله ولا رسوله ولا المؤمنين وليجة. [ التوبة، ١٦ ]
- [ ٧١ ] عا: من المؤمنين رجال صدقوا ما عاهدوا الله عليه ... الآية [ الأحزاب، ٢٣ ].
- [ ٧٢ ] عب: انّ الله اصطفى آدم ونوحاً و آل ابراهيم و آل عمران على العالمين [ آل عمران، ٣٣ ].
- [ ٧٣ ] عج: هذا ذكر من معى و ذكر من قبلى بل أكثرهم لا يعلمون الحق فهم معرضون [ الانبياء، ٢٤ ].
- [ ٧٤ ] عد: ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا ... الآية [ فاطر، ٣٢ ].
- [ ٧٥ ] عه: فاسئلوا أهل الذكر ان كنتم لا تعلمون [ النحل، ٤٣ ].
- [ ٧٦ ] عو: قل هل يستوى الذين يعلمون و الذين لا يعلمون [ الزمر، ٩ ].
- [ ٧٧ ] عز: كذبوا بآياتنا كلها [ القمر، ٤٢ ].
- [ ٧٨ ] عح: و ان المساجد لله ... الخ [ الجن، ١٨ ].
- [ ٧٩ ] عط: يا أيها الذين آمنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول وأولى الأمر منكم [ النساء، ٥٩ ].
- [ ٨٠ ] ف: يحكم به ذوا عدل منكم [ المائدة، ٩٥ ].
- [ ٨١ ] فا: فلا و ربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر بينهم [ النساء، ٦٥ ].
- [ ٨٢ ] فب: انّ الله يأمركم ان تؤدوا الأمانات الى أهلها [ النساء، ٥٨ ].
- [ ٨٣ ] فج: لتسئلن يومئذ عن النعيم [ التكاثر، ٥٨ ].

- [ ٨٤ ] فد: فوريك لسنألنهم أجمعين ... الآية. [ الحجر، ٩٢ ]
- [ ٨٥ ] فه: أولو الأرحام بعضهم أولى ببعض في كتاب الله [ الانفال، ٧٥ ].
- [ ٨٦ ] فو: فلو لا كان من القرون من قبلكم أولو بقية ينهون عن الفساد ... الآية [ هود، ١١٦ ].
- [ ٨٧ ] فز: قل هذه سبيلي أدعو الى الله على بصيرة أنا ومن اتبعني [ يوسف، ١٠٨ ].
- [ ٨٨ ] فح: ومثل كلمة طيبة كشجرة طيبة، الآية [ ابراهيم، ٢٦ ].
- [ ٨٩ ] فط: اصبروا وصابروا ورابطوا [ آل عمران، ٢٠٠ ].
- [ ٩٠ ] ص: فأذن مؤذن بينهم ان لعنة الله على الظالمين [ الاعراف، ٤٤ ].
- [ ٩١ ] صا: ثلة من الأولين و قليل من الآخرين [ الواقعة، ١٣ ].
- [ ٩٢ ] صب: يومئذ تحدث أخبارها [ الزلزلة، ٤ ].
- [ ٩٣ ] صج: اخرجنا لهم دابة من الأرض [ النمل، ٨٢ ].
- [ ٩٤ ] صد: ما ضربوه لك الا جدلاً. [ الزخرف، ٥٨ ].
- [ ٩٥ ] صه: يوم تبيض وجوه وتسود وجوه [ آل عمران، ١٠٦ ].
- [ ٩٦ ] صو: أولئك هم خير البرية [ البينة، ٧ ].
- [ ٩٧ ] صز: الذين آمنوا وطمئن قلوبهم بذكر الله ... الآية [ الرعد، ٢٨ ].
- [ ٩٨ ] صح: الا أصحاب اليمين [ المدثر، ٣٩ ].
- [ ٩٩ ] صط: واما ان كان من أصحاب اليمين فسلام لك من أصحاب اليمين [ الواقعة، ٩٠ - ٩١ ].
- [ ١٠٠ ] ق: واستعينوا بالصبر والصلوة وانها لكبيرة الا على الخاشعين [ البقرة، ٤٥ ].
- [ ١٠١ ] قا: وبئر معطلة وقصر مشيد [ الحج، ٤٥ ].
- [ ١٠٢ ] قب: واذا النفوس زوجت [ التكوير، ٧ ].
- [ ١٠٣ ] قج: احشروا الذين ظلموا وازواجهم [ الصافات، ٢٢ ].
- [ ١٠٤ ] قد: كلمة الذين كفروا السفلى وكلمة الله هي العليا [ التوبة، ٤٠ ].
- [ ١٠٥ ] قه: من جاء بالحسنة فله عشر امثالها [ الأنعام، ١٦٠ ].
- [ ١٠٦ ] قو: فما لنا من شافعين [ الشعراء، ١٠٠ ].
- [ ١٠٧ ] قز: فلو ان لناكرة فنكون من المؤمنين [ الشعراء، ١٠٢ ].
- [ ١٠٨ ] قح: فلما رأوا بأسنا قالوا آمنا بالله وحده، الآية [ غافر، ٨٤ ].
- [ ١٠٩ ] قط: وحيل بينهم وبين ما يشتهون، الآية [ سبأ، ٥٤ ].

Archive of SID [ ۱۱۰ ] قی: لا يتخذ المؤمنون الكافرين أولياء من دون المؤمنين [ آل عمران، ۸۸ ]

[ ۱۱۱ ] قیا: انّ المنافقين فى الدرك الأسفل من النار، الآية [ النساء، ۱۴۵ ].

[ ۱۱۲ ] قب: ولتعرفنّهم فى لحن القول [ محمد صلى الله عليه و آله، ۳۰ ].

[ ۱۱۳ ] قیج: كتاب مرقوم [ المطففين، ۲۰ ].

[ ۱۱۴ ] قید: و انى لهم التناوش من مكان بعيد [ سبأ، ۵۲ ].

[ ۱۱۵ ] قیه: و انك لعلی خلق عظیم [ القلم، ۴ ].

[ ۱۱۶ ] قیو: أفمن كان مؤمناً كمن كان فاسقاً لا يستوون ... الآية [ السجدة، ۱۸ ].

[ ۱۱۷ ] قیز: و يقولون آمنا بالله و بالرسول ... الآية [ النور، ۴۷ ].

[ ۱۱۸ ] قیج: ما يكون من نجوى ثلاثة الا هو رابعهم ... الآية [ المجادلة، ۷ ].

[ ۱۱۹ ] قیط: أم يحسبون أنا لا نسمع سرهم و نجاوهم [ الزخرف، ۸۰ ].

[ ۱۲۰ ] قک: و من یرد فيه بالحاد بظلم ... الآية [ الحج، ۲۵ ].

[ ۱۲۱ ] قکا: أم أبرموا أمراً فأنّا مبرمون [ الزخرف، ۷۹ ].

[ ۱۲۲ ] قكب: يحلفون بالله ما قالوا، الآية [ التوبة، ۷۴ ].

[ ۱۲۳ ] قکج: انّ الذين ارتدوا على أديبارهم، الآية [ محمد صلى الله عليه و آله، ۲۵ ].

[ ۱۲۴ ] قکه: الظانين بالله ظن السوء، الآية. [ الفتح، ۶ ]

[ ۱۲۵ ] قکه: فلعلك تارك بعض ما يوحى اليك ... الآية [ هود، ۱۲ ]

[ ۱۲۶ ] قکو: وترى الظالمين لَمَّا رأوا العذاب ... الآية. [ الشورى، ۴۴ ]

[ ۱۲۷ ] قکز: وقال الذين آمنوا انّ الخاسرين الذين خسروا أنفسهم، الآية. [ الشورى، ۴۵ ]

[ ۱۲۸ ] قکح: و من الناس من يعجبك قوله، الآية. [ البقرة، ۲۰۴ ]<sup>(۱)</sup>

[ ۱۲۹ ] قکت: الم تر الى الذين بدلوا نعمة الله كفراً. [ ابراهيم، ۲۸ ]

[ ۱۳۰ ] قل: ان نشأ نزل عليهم من السماء آية فظلت أعناقهم لها خاضعين.

[ الشعراء، ۴ ]

[ ۱۳۱ ] قلا: فلما نسوا ما ذكروا به، الآية. [ الاعراف، ۱۶۵ ]

[ ۱۳۲ ] قلب: و نريد ان نمّن على الذين استضعفوا فى الأرض، الآية. [ القصص، ۵ ]

[ ۱۳۳ ] قلیج: وعد الله الذين آمنوا منكم و عملوا الصالحات ليستخلفنّهم فى الأرض،

۱ دلالت این آیه بر فضیلت امیرالمؤمنین علیه السلام، از طریق بیان و بیژگی های دشمنان آن حضرت است، مانند

آنچه مؤلف ذیل آیه شماره ۵۵ بیان داشت.

[١٣٤] قل: لا أسألكم عليه أجراً إلا المودة في القربى و من يقترف حسنة نزد له فيها حسناً. [الشورى، ٢٣]

[١٣٥] قل: فات ذا القربى حقه. [الروم، ٣٨]

[١٣٦] قلوا: فله و للرسول ولذی القربى. [الحشر، ٧]

[١٣٧] قلز: و هو الذى خلق من الماء بشراً فجعله نسباً وصهراً، الآية. [الفرقان، ٥٤]

[١٣٨] قلح: الذين قال لهم الناس انّ الناس قد جمعوا لكم ... الآية. [آل عمران، ١٧٣]

[١٣٩] ققط: قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله. [آله عمران، ٣١]

[١٤٠] قم: واذ أخذ ربك من بنى آدم من ظهورهم ذريتهم و اشهدهم على انفسهم

ألست بربكم [الاعراف، ١٧٢] و محمد نبيكم و على امامكم، قال أبو جعفر الباقر: ما

نزل جبريل بها إلا هكذا.

[١٤١] قما: ليهلك من هلك عن بينة و يحيى من حى عن بينة. [الانفال، ٤٢]

[١٤٢] قمب: و النجم اذا هوى. [النجم، ١]

[١٤٣] قمج: سأل سائل بعذاب واقع للكافرين. [المعارج، ١ و ٢]

[١٤٤] قمد: واذ صرفنا اليك نفرأ من الجن، الآية. [الاحقاف، ٢٩]

[١٤٥] قمه: لا تجد قومأ يؤمنون بالله و اليوم الآخر. [المجادلة، ٢٢]

[١٤٦] قمو: واذ لقوا الذين آمنوا قالوا آمنا، الآية. [البقرة، ١٤]

[١٤٧] قمز: يا أيها الذين آمنوا كتب عليكم الصيام ... الآية. [البقرة، ١٨٣]

[١٤٨] قمح: و على الأعراف رجال يعرفون كلا بسيماهم، الآية. [الاعراف، ٤٦]

[١٤٩] قمط: و السابقون الأولون من المهاجرين و الأنصار، الآية. [التوبة، ١٠٠]

[١٥٠] قن: و فى الأرض قطع متجاورات، الآية. [الرعد، ٤]

[١٥١] قنا: و ان من شىء إلا يسبح بحمده، الآية. [الاسراء، ٤٤]

[١٥٢] قنب: ان الذين سبقت لهم منا الحسنى أولئك عنها مبعدون. [الانبياء، ١٠١]

[١٥٣] قنج: أفمن وعدناه وعدأ حسناً فهو لاقيه كمن متعناه متاع الحياة الدنيا ...

الآية. [القصص، ٦١]

[١٥٤] قند: و الذين يؤذون المؤمنين و المؤمنات بغير ما اكتسبوا فقد احتملوا ...

الآية. [الاحزاب، ٥٨]

[١٥٥] قته: و اسأل من أرسلنا من قبلك من رسلنا، الآية. [الزخرف، ٤٥]

*Archive of SID* [ ١٥٦ ] قنو: مرج البحرين يلتقيان بينهما برزخ لا يبغيان ... يخرج منهما الذؤنور والمرجان. [ الرحمن، ١٩ - ٢٢ ]  
[ ١٥٧ ] قنو: يوفون بالندرو يخافون يوماً كان شره مستطيراً، الآيات. [ الانسان، ٧ ]  
فذلك كله مائة وست و خمسون آية نزلت في فضل علي و أولاده عليهم السلام.

سابقه  
شماره ٣

